

De inspectie **en examen-** **leveranciers** voor het mbo

Het toezichtkader

De inspectie blijft in 2012 onderzoek uitvoeren bij examenleveranciers voor het mbo. Volgens het toezichtkader ziet de inspectie toe op de kwaliteit van de uitgevoerde examens, ook indien de exameninstrumenten zijn ingekocht. De omvang van het onderzoek is dan afhankelijk van de waarborg aan de voorkant, en ook van de wijze waarop de instelling het instrument eventueel aangevuld en toegepast heeft. Met het oog op het belang van standaardisering voor de examenkwaliteit en de rol van de examenleveranciers daarbij zal de inspectie daarnaast periodiek en steekproefsgewijs onderzoek doen bij examenleveranciers om de kwaliteit van hun examenprocessen en ingezette exameninstrumenten te beoordelen. De uitkomsten van het onderzoek naar exameninstrumenten van leveranciers geeft de inspectie weer in een overzicht op haar website. Instellingen kunnen die informatie gebruiken bij hun beslissing om al dan niet instrumenten in te kopen' (Toezichtkader bve 2012, paragraaf 4.2.3).

Exameninstrumenten

Bij competentiegericht examineren wordt gewerkt met diverse soorten instrumenten, zoals de proeve van bekwaamheid, het reflectiesprek, het criteriumgericht interview en het portfolio. Al deze instrumenten zijn in de regel een middel om in de beroepspraktijk (of in de beroepsnabije of de gesimuleerde beroepssituatie) de kennis, houding en vaardigheden te examineren. Daarnaast volgen studenten steeds meer individuele opleidingstrajecten in sterk verschillende beroepssituaties (bedrijven). Vooraf is, gezien de diversiteit, het exameninstrument niet zodanig compleet te maken dat er sprake is van een concrete opdracht, een beschreven examensetting, beoordelingscriteria en een normering. Op het moment dat de student toe is aan de examinering dienen deze (nog niet volledig ingevulde) onderdelen nader uitgewerkt te worden.

Competentiegericht exameninstrumenten hebben steeds vaker het karakter van kadertoetsen. Het kader moet op de student en/of de specifieke situatie worden toegesneden. Kadertoetsen passen naar de mening van de inspectie prima bij de aard van competentiegericht examineren en dragen bovendien bij aan de standaardisering en de kwaliteit van de examinering.

Beoordelingen van exameninstrumenten en diensten van leveranciers

Een onderwijsinstelling is verantwoordelijk voor de examenkwaliteit en dus ook voor de kwaliteit van de ingekochte exameninstrumenten en/of -diensten. De onderwijsinstelling is volgens de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) verantwoordelijk voor de examinering, ook als er ingekocht wordt bij leveranciers. Het toezicht van de inspectie is dan ook gericht op de onderwijsinstellingen. De inspectie heeft geen wettelijke basis om onderzoek uit te voeren bij leveranciers die examenproducten of -diensten leveren aan die instellingen. Onderzoeken die de inspectie uitvoert bij leveranciers geschieden derhalve op vrijwillige basis.

Overzichten examenleveranciers

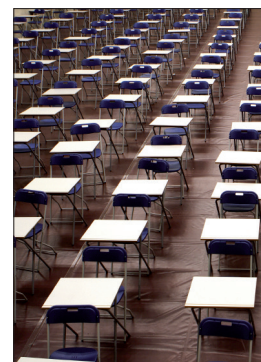
De uitkomsten van de inspectiebeoordeling van de exameninstrumenten en -diensten bij de leveranciers staan op de website van de inspectie in een overzicht per leverancier. Eens per kwartaal wordt het overzicht geactualiseerd. In de 'Overzichten leveranciers' worden de beoordelingen van producten en diensten van leveranciers gepubliceerd. Zo nodig worden eventuele bijzonderheden vermeld. Vanaf 2012 worden zowel de positieve als de negatieve oordelen in dit overzicht opgenomen.

Het overzicht vormt een hulpmiddel voor mbo-instellingen bij de besluitvorming over de eventuele inkoop bij leveranciers van exameninstrumenten en -diensten.

Het overzicht bevat voornamelijk actuele exameninstrumenten van leveranciers. Maar ook exameninstrumenten die in het verleden zijn beoordeeld en die blijkens onderzoek nog in gebruik kunnen zijn op de instellingen, komen in het overzicht voor.

Voor de eindtermgerichte opleidingen is de beoordeling weergegeven per deelkwalificatie. Voor de beroepsgerichte opleidingen is de beoordeling weergegeven voor de gehele opleiding of voor kerntaken. Dit laatste wordt in de kolom 'naam variant' toegelicht. De exameninstrumenten van de leveranciers van talen zijn op taal, taalvaardigheden en niveau gerubriceerd. Daarbij is geen koppeling gelegd met specifieke beroepsgerichte opleidingen.

Er zijn momenteel 38 leveranciers bekend

Vanaf 2012 en daarna

Onderzoek bij leveranciers en via instellingen

Vanaf 2012 worden via twee wegen instrumenten en diensten van examenleveranciers onderzocht: rechtstreeks bij de leverancier en via de instellingen.

Elke drie jaar zal op basis van een steekproef rechtstreeks bij de leverancier een aantal producten en/of diensten worden onderzocht en beoordeeld. Elke leverancier wordt derhalve één keer in de drie jaar door de inspectie onderzocht. Een leverancier wordt onderzocht als een substantieel aantal instellingen (minimaal 10 voor alle aangeboden opleidingen samen) bij de betreffende leverancier heeft ingekocht. Om vast te stellen of leveranciers aan die voorwaarde voldoen, voert de inspectie jaarlijks een inventarisatie uit bij leveranciers.

Daarnaast voert de inspectie jaarlijks instellingsanalyses uit bij een derde van het totaal aantal onderwijsinstellingen. Voor de stelselonderzoeken die in dat verband worden uitgevoerd worden aselekt opleidingen geselecteerd. Naast de instellingsanalyses kunnen ook in de kwaliteitsonderzoeken (tweede orde toezicht) opleidingen worden betrokken waarvoor de examinering wordt ingekocht.

Mocht ingekocht materiaal onvoldoende blijken te zijn, dan neemt de inspectie ook contact op met de leverancier.

Beoordelingsprocedure

De exameninstrumenten en -diensten worden beoordeeld aan de hand van de nieuwe standaarden 1 en 2 uit de Regeling standaarden examenkwaliteit mbo 2012. De nieuwe regeling is gepubliceerd in de

Staatscourant. Daarin is ook de normering opgenomen. De resultaten van het onderzoek worden openbaar gemaakt.

Het onderzoek bij leveranciers richt zich op een gehele opleiding en/of een deelkwalificatie. Voor opleidingen binnen de beroepsgerichte kwalificatiestructuur is de kerntaak de 'kleinste' eenheid waarop het onderzoek zich richt. De examenleveranciers die in aanmerking komen voor het onderzoek 'rechtstreeks bij de leverancier' worden in drie, qua omvang, gelijke groepen verdeeld.

In 2012 worden circa 13 leveranciers onderzocht op basis van een steekproef. Ook wordt bij die leveranciers het aanbod geïnventariseerd. In 2013 worden vervolgens 13 andere leveranciers onderzocht, en in 2014 volgt de laatste groep.

Literatuur

Inspectie van het Onderwijs (2011). *Aanpak beoordeling Ingekochte Exameninstrumenten en -diensten in 2012*. Utrecht, oktober 2011.

<http://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/Toetsen+examen+examens/-Beroepsonderwijs+en+volwasseneneducatie/Overzichten+examenleveranciers>

In de rubriek 'Informatie' plaatst de redactie recente informatie die in de pers is verschenen op het gebied van toetsing en examinering.

In het volgende nummer van EXAMENS komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod:

- Verpleegkundig rekenen
- Computergestuurde toetsen
- Examens voor gastouders
- Examens in bedrijf: PROVE2MOVE

EXAMENS 3, 2012 verschijnt in september